

STT – ei vain ”asiallista ja tylsää sisältöä”: Suomalainen lehdistö kansallisen uutistoimiston omistajana ja asiakkaana

Heikki Hellman, Mikko Grönlund, Nelli Jäntti-Tuominen,
Katja Lehtisaari ja Risto Suikkanen

Sanoma Media Finland ilmoitti syyskuussa 2025, että se suunnittelee lopettavansa Suomen Tietotoimiston (STT) palveluiden käytön.¹ Uutispommi oli draamaattinen, koska konserni on uutistoimiston pääomistaja ja suurin asiakas. Yhtiön toiseksi suurimman omistajan, Keski-suomalainen-konsernin toimitusjohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi sanoi haastattelussa Sanoman luopumisen ”mahdollisesti tarkoittavan nykymuotoisen STT:n loppua”.² Arviota tuki *Keski-suomalaisen* päätoimitajan Pekka Mervolan ilmoitus, jonka mukaan myös Keski-suomalainen-konserni harkitsee STT:n palveluista luopumista, jos sen palvelutaso heikkenee.³ Joulukuussa STT ilmoitti käynnistävänsä muutosneuvottelut, joista voi seurata henkilöstövähennyksiä enintään 25 henkilötyövuoden verran.⁴

Sanoman ilmoitusta on kuvattu kovaksi iskuksi lehtialalle. Sen merkitystä ilmentää hyvin se, että liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne käynnisti nopeasti selvityksen media-alan tilanteesta.⁵ Ministeriön järjestämässä pyöreän pöydän keskustelussa, jossa edustettuina olivat käytännössä kaikki keskeiset suomalaismediat, kävi ilmi, että vaikka osa käyttää laajasti uutistoimiston uutis- ja kuvapalveluita, muutamat eivät lainkaan koe tarvitsevänsä sitä. Useimmat pitivät STT:n asiakkailleen tarjoamaa päivällistä elintärkeänä uutisseurantaa ohjaavana tekijänä. Esiin nousi kuitenkin ongelmia: STT:n välittämien perusuutisten merkitys lehdille on pienentynyt, eivätkä ne nouse luetuimpien listoille. Puutteena pidettiin myös sitä, ettei uutistoimisto välitä liikkuvaa kuvaa.

Selvitykselle on varmasti tarvetta, sillä vaikka viime vuosina on tehty useita media-alaa koskevia raportteja (ks. esim. Ala-Fossi ym. 2020; Lehtisaari ym. 2024), STT:n merkityksestä suomalaiselle medialle ei ole systemaattista ajantasaista tietoa. Tässä analyysissä tarkastelemme STT:n talouden, omistuksen ja asiakaskunnan kehitystä samoin kuin asiakaslehtien muuttunutta tilannetta. Lopuksi arvioimme aiemman tutkimuksen sekä tuoreiden tutkimushavaintojemme perusteella sitä, missä määrin sanomalehdistö on riippuvainen STT:n palveluista

STT:n omistus ja talous

Suomen Tietotoimisto on yksi maailman vanhimmista uutistoimistoista, sillä sen edeltäjä Suomen Sähkösanomatoimisto perustettiin vuonna 1887. Nykyisen nimensä se sai kahden keskenään kilpailleen uutistoimiston yhdistyttyä vuonna 1915. Vaikka poliittiset puolueet perustivat sotien jälkeen omia uutistoimistojaan, STT säilytti vuosikymmenten ajan asemansa ”ainoana kansallisena uutisinstituutioon” (Rantanen 1987, 45). STT:llä oli monopoli myös radiouutisiin aina vuoteen 1964 saakka, jolloin Yleisradio käynnisti oman uutistoimintansa (Jussila 2015, 186–198). MTV aloitti uutisensa 1981, ja samoihin aikoihin maakuntalehdet alkoivat perustaa yhteistoimituksia pääkaupunkiin valtakunnan uutisten seurantaan (Tommila ja Salokangas 1996, 316–317). Niiden perillisiä ovat Keskisuomalaisen lehdille kansallisia uutisia ja muuta sisältöä vuodesta 1998 välittänyt Väli-Suomen Media sekä useiden lehtitalojen vuonna 2014 perustama Lännen Media (Lehtisaari ym. 2024, 20).⁶

Vaikka useilla lehdillä on ollut suoria asiakkuuksia esimerkiksi yhdysvaltalaisen UPIn ja AP:n tai saksalaisen DPA:n kanssa, STT on perinteisesti ollut myös kansainvälisten uutisten tärkeä lähde. 1950-luvulta alkaen se välitti suomeksi ja ruotsiksi brittiläisen Reutersin ja ranskalaisen AFP:n, samoin neuvostoliittolaisen Tassin uutisia (Salminen 1988, 247–249; Vehmas 1964, 93–94). Nykyisin STT välittää AFP:n uutisia ja vaihtaa sisältöjä ruotsalaisen TT:n, norjalaisen NTB:n ja tanskalaisen Ritzaun kanssa.⁷

Uutisvälitys on STT:n näkyvin toimintamuoto, mutta ainoa se ei ole. Toimiston palveluvalikoimaan kuuluvat myös monipuolinen uutis- ja arkistokuvien välitys ja journalistista suunnittelua helpottava Luotsi-palvelu. STT moderoi mediatalojen verkkokeskusteluja ja välittää pörssin, yritysten ja tapahtumajärjestäjien tiedotteita. Se tarjoaa asiakkailleen mediaseurantaa, radion ja television ohjelmatiedot sekä valtakunnallisen ja alueellisen hälytyspalvelun.⁸

STT on perinteisesti ollut tärkeimpien lehtitalojen omistama, joskin omistusosuudet ovat vuosikymmenten saatossa vaihdelleet. Alkujaan suurimmat omistajat olivat *Helsingin Sanomat*, *Uusi Suometar*, *Hufvudstadsbladet*, *Turun Sanomat*, *Karjala* ja *Aamulehti*. Vuoden 1945 osakeanti laajensi omistusta paitsi Yleisradioon myös maakunnissa ilmestyviin puoluelehtiin, mutta senkin jälkeen *Helsingin Sanomien*, *Uuden Suomen* ja *Turun Sanomien* yli 80-prosenttinen enemmistöomistus säilyi (Rantanen 1987, 37–38). 1960-luvulle saakka omistajia oli 24 (Jussila 2015, 64, 394). 1980-luvulle tultaessa omistajakunta oli kasvanut 48:aan, ja kolmen suurimman osakkaan omistusosuus oli pudonnut 62 prosenttiin (Rantanen 1987, 42–47; ks. myös Jussila 2015, 395). Vuonna 2005 omistajia oli 49, joista suurimmat olivat Alma Media (28 %), Sanoma Oy (22 %) ja TS-Yhtymä (21 %) (Aulin 2005, 17).

Vuonna 2010 STT laajensi toimintaansa ostamalla kuvatoimisto Lehtikuvan. Sen jälkeen on tapahtunut lukuisia muutoksia niin STT:n omistuksessa kuin asiakkuuksissa.

Suurista lehtitaloista Alma Media ja TS-Yhtymä ovat luopuneet omistusosuuksistaan, jälkimmäinen on kuitenkin yhä uutistoimiston asiakas. Toisenlaisen ratkaisun ovat tehneet *Hufvudstadsbladet* ja sen nykyinen pääomistaja Bonnier News Finland: ne ovat yhä toimiston omistajia, mutta STT:n ruotsinkielisen tytäryhtiön FNB:n lopetettua vuonna 2017 yhtiön lehdet eivät ole käyttäneet toimiston palveluja. Omistuksestaan huolimatta ensin Yleisradio vuonna 2006 ja sittemmin *Helsingin Sanomat* vuonna 2015 luopuivat asiakkuudestaan. Yleisradio kuitenkin palasi asiakaskuntaan parlamentaarisen työryhmän vaatimuksesta 2017, Sanoma puolestaan vuotta myöhemmin, kun se pelasti kriisiytyneen uutistoimiston lunastamalla TS-Yhtymän ja Alman STT-osakkeet ja ryhtymällä sen pääomistajaksi.

Nykyään STT:llä on yhteensä 24 omistajaa (Taulukko 1). Sanoma yksin omistaa 75,4 prosenttia uutistoimiston osakkeista ja Keskiuomalainen-konsernin lehtiyhtiöt yhteensä 12,2 prosenttia. Kolmanneksi suurin omistaja on ruotsalainen Bonnier-konserni 4,8 prosentin osuudellaan. Kolme suurinta omistajaa hallitsee uutistoimistoa siis yli 90-prosenttisesti.

STT:n asiakaskunta on aina ollut laajempi kuin sen omistajakunta. Asiakkaiden määrä on milloin kasvanut, milloin kutistunut. Vuonna 1948 STT:llä oli 96 lehdistöasiakasta, kaksi vuosikymmentä myöhemmin enää 69, mikä kertoo ennen muuta lehdistön rakenteen muutoksesta monien kakkoslehtien lopetettua toimintansa (Rantanen 1987, 38). 2000-luvun alkuvuosina STT:n asiakkaina oli noin sata sanoma- ja aikakauslehteä, lisäksi sitä käyttivät Ylen ja MTV:n lisäksi myös Nelonen ja kymmenet kaupalliset radioasemat (Aulin 2005, 17). Asiakkaiden nykyiseksi määräksi uutistoimisto laskee runsaat 40, jolloin mukana ovat myös suunnittelupalvelun asiakkaat. Yksin Lehtikuvalla asiakkaita on hieman alle 40, mutta kuukausiasiakkaiden lisäksi kuva-puolella on pakettiasiakkaita ja yksittäisten kuvien ostajia.⁹ Tekstimuotoisen uutispalvelun voi hankkia uutisten julkaisumäärän ja -kanavien mukaan porrastettuna, mutta on myös julkaisuja, joiden verkkopalveluun STT syöttää suoraan koko uutis-syötteensä.¹⁰

Uutismedioiden omien verkkosivujen kartoituksen perusteella sähköisistä medioista varsinaisen uutispalvelun asiakkaita ovat Yleisradio, MTV ja Bauer Media, joista viimeksi mainitulle STT tuottaa radiouutiset.¹¹ *Helsingin Sanomien*, *Iltasanomien* sekä muutamien yksittäisten valtakunnallisten lehtien (kuten *Maaseudun Tulevaisuus*, *Demokraatti* ja *Suomenmaa*) lisäksi asiakaskunta koostuu maakunnissa ilmestyvistä päivälehdistä. Ykköslehtiä niistä on 16.¹² Maakuntien pienemmistä lehdistä monet luopuivat 2010-luvulla STT:n uutispalvelusta, mutta ainakin kuusi niistä jatkaa asiakkaina. Keskiuomalainen-konsernin päivälehdistä 13 julkaisee STT:n uutisia. *Iltasanomien* lisäksi Sanoman kaikki kolme ykköslehteä ovat toimiston asiakkaita, mutta konsernin omistamalla 13 paikallislehdellä on oikeus käyttää satunnaisesti uutistoimiston uutisia, jos ne on julkaistu myös alueen maakuntalehdessä.¹³ Huomionarvoista on, että tavoitavuudeltaan maan yksi suurimmista uutismedioista,

Alma Median *Iltalehti* ei ole STT:n uutisasiakas, ei myöskään laajalevikkoinen *Kauppalehti*. Kotimaisen median lisäksi STT:n asiakkaita ovat kolme suurta kansainvälistä uutistoimistoa AFP, Reuters ja AP.¹⁴ Pekka Mervolan arvion mukaan STT:n suurimmat asiakkaat ovat Sanoma, Yle, Keskisuomalainen ja MTV.¹⁵

Taulukko 1. STT:n omistajat (6.6.2025)

	Omistaja	Osakkeet, kpl	Osuus
1	Sanoma Media Finland Oy	134 451	75,4 %
2	Keskisuomalainen Oyj	13 692	7,7 %
3	Hufvudstadsbladet Ab	6 206	3,5 %
4	Savo-Karjalan Media Oy	6 076	3,4 %
5	Ilkka Oyj	3 493	2,0 %
6	Yleisradio Oy	3 000	1,7 %
7	Bonnier News Finland Ab	2 372	1,3 %
8	Taito Tuunanen	2 155	1,2 %
9	Päijänne Media Oy	1 860	1,0 %
10	Kustannus Oy Demokraatti	1 450	0,8 %
11	MTV Oy	1 000	0,6 %
12	Hilla Group Oyj	445	0,2 %
13	KM-Yhtymä Oy	408	0,2 %
14	Kaleva365 Oy	408	0,2 %
15	Kansan Uutiset Oy	387	0,2 %
16	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	360	0,2 %
17	Marva Group Oy	180	0,1 %
18	Kansan Tahto	90	0,1 %
19	Vasemmistoliiton Pohjanmaan Piirijärjestö ry	72	0,0 %
20	Lalli Oy	60	0,0 %
21	Etelä-Suomen Media Oy	50	0,0 %
22	Auraprint Oy	30	0,0 %
23	Tampereen Työväen Sanomalehti Oy Konkurssipesä	12	0,0 %
24	Kustannusyhtiö TA-Tieto Oy	9	0,0 %
	Yhteensä	178 266	100,0 %

Selitys: Omistajista Keskisuomalainen-konserniin kuuluvat Keskisuomalainen Oyj, Savo-Karjalan Media Oy, Päijänne Media Oy ja Etelä-Suomen Media Oy. Bonnier-konserniin kuuluvat Bonnier News Finland Ab ja Hufvudstadsbladet Ab.

STT:n taloudelliset vaikeudet alkoivat jo 2010-luvulla asiakaskunnan supistumisen seurauksena. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen yhtiön liikevaihto laski muutamassa vuodessa kolmanneksella yli 14 miljoonasta alle 10 miljoonaan euroon. Toiminnan kannattavuus heikkeni selvästi, ja yhtiö teki pahimmillaan selvästi yli miljoonan euron tappion. Kuluvalla vuosikymmenellä STT:n liikevaihto on kasvanut viidenneksellä ja oli vuonna 2024 yhteensä 12,6 miljoonaa euroa (Taulukko 2). Toiminnan saaminen kannattavaksi on kuitenkin viime vuosina ollut haastavaa. Yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja kuvaava käyttökateprosenttikin on ollut vuosia 2021 ja 2022 lukuun ottamatta negatiivinen. Liiketulos on ollut koko ajan lievästi miinuksella, ja henkilöstön määrä on kääntynyt laskuun. Parin viime vuoden aikana omavaraisuusaste on pysytellyt 40 prosentin tietämillä, mikä kertoo kohtuullisen hyvästä vakavaraisuudesta. Vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä sitoumuksistaan myös pitkällä aikavälillä. Vahva pääomarakenne lisää yrityksen kykyä kestää heikentyneitä talousoloja ja väliaikaisia tappioita.

Taulukko 2. STT:n tunnusluvut 2020–2024

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
Liikevaihto, €	10 543 000	11 664 000	12 036 000	12 265 000	12 640 000
Liikevaihdon muutos, %	0 %	10,6 %	3,2 %	1,9 %	3,1 %
Liiketulos, €	-1 003 000	-227 000	-218 000	-470 000	-417 000
Tilikauden tulos, €	-1 024 000	-170 000	-211 000	-178 000	131 000
Käyttökate, %	-3,3 %	3,5 %	0,7 %	-1,8 %	-1,4 %
Liikevoitto, %	-9,5 %	-1,9 %	-1,8 %	-3,8 %	-3,3 %
Omavaraisuusaste, %	50 %	47 %	40 %	38 %	40 %
Henkilöstö	111	122	156	148	127

Lähde: STT:n tilinpäätökset.

Vuosien 2016 ja 2017 asiakasmenetykset kärjistikivät tilannetta niin, että omistajat alkoivat haikailla julkista tukea uutistoimistolle.¹⁶ Vuoden 2018 omistusjärjestelyiden jälkeen STT:lle myönnettiin kertaluonteinen 1,5 miljoonan euron valtionavustus.¹⁷ Toisen, 200 000 euron suuruisen mediatuen uutistoimisto sai vuonna 2023.¹⁸ Liikenne- ja viestintäministeriö kaavaili STT:lle kertaluonteista valtiontukea myös vuonna 2020, mutta se veti hankkeen takaisin, koska ei uskonut sen muuttavan uutisliiketoimintaa kannattavaksi.¹⁹ Muut media-yhtiöt ovat perinteisesti suhtautuneet uutistoimiston valtionapuun nihkeästi, koska katsovat sen suosivan yhtä toimijaa muiden kustannuk-

sella.²⁰ Sanoman syyskuussa 2025 tekemän ilmoituksen jälkeen keskustelu valtionavusta tai siltarahoituksesta heräsi uudelleen.²¹ Samoin ilmaan heitettiin ajatus, että osa Yleisradion rahoituksesta voitaisiin siirtää STT:lle.²²

Kun uutistoimiston liikevaihdosta jopa neljännes tulee Sanomilta,²³ merkitsee yhtiön ilmoitus lopettaa STT:n palveluiden käyttö päivälehdissään huomattavaa iskua STT:n taloudelle. Koska Keski-suomalainen-konsernin osuus uutistoimiston liikevaihdosta lienee lähes samaa suuruusluokkaa, STT:n liian keskittynyt omistus näytetään realisoituvana riskinä, joka on saattamassa sen koko tulevaisuuden vaaka- laudalle. Useimpien eurooppalaisten uutistoimistojen omistus pohja on paljon laajempi. Esimerkiksi saksalaisella DPA:lla on 173 omistajaa, eikä yhdenkään osuus saa ylittää 1,5 prosenttia.²⁴

Sanomalehdistön kriisi

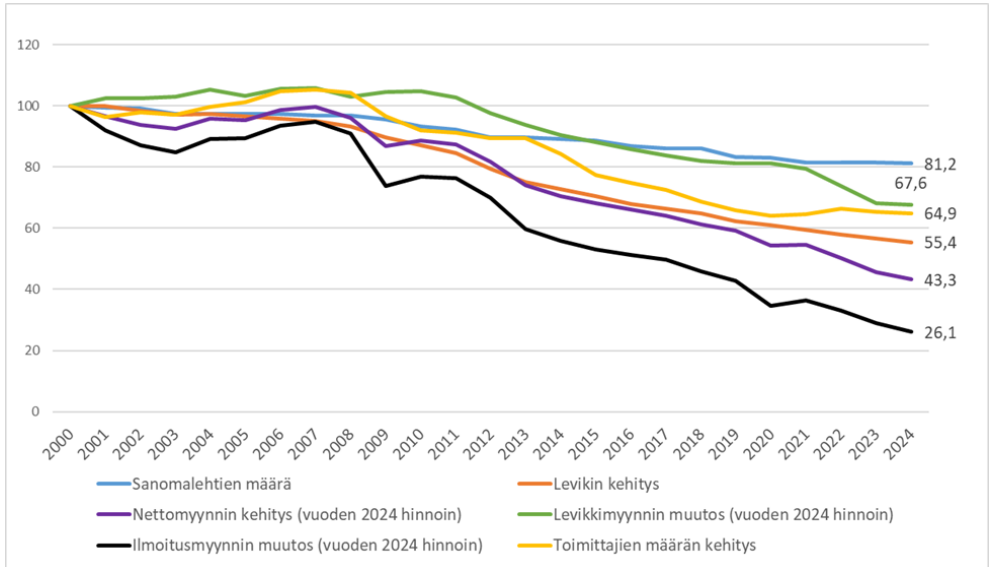
Laskevat tunnusluvut

STT:n asemaan ja elinkelpoisuuteen vaikuttaa luonnollisesti sen keskeisen asiakas- kunnan, mediatalojen, taloudellinen tilanne. Kansainvälisessä tutkimuksessa on havaittu lehtien kasvanut riippuvuus uutistoimistoista, mikä on yhdistetty lehtien pyrkimyksiin säästää kustannuksia (Frijters ja Velamuri 2010; Welbers ym. 2018). Suurimmaksi uutistoimitusten vaikutus on havaittu verkkolehdissä, joiden on tarjot- tava tuoretta sisältöä vuorokauden ympäri (Johnston ja Forde 2011; Welbers ym. 2018).

Suomessa kaikki mediatalat Yleisradiota lukuun ottamatta ovat riippuvaisia mainosmyynnistä tai tilausmaksuista, joihin molempiin internet ja digitalisaatio ovat iskeneet rajusti. Mediamarkkinan siirtyminen verkkoon on viimeisen vuosikymmenen aikana ollut nopeaa. Kotimainen media sai vuonna 2015 verkon mainosrahasta hiukan yli puolet, mutta vuonna 2023 kansainvälisten jättien osuus oli jo kaksi kolmasosaa (Lehtisaari ym. 2024, 21–23). Kun ilmoitukset perinteisesti toivat valtaosan esimerkiksi sanomalehtien tuotoista, toimiala on siirtynyt yhä selvemmin tilausmaksujen varaan. Päivälehtien nettomyynnistä kuluttajamyynnin osuus kipusi vuonna 2024 jo 70 prosenttiin, kun mainonnan osuus oli hiipunut 30 prosenttiin.²⁵ Tässä tarkastelemme ainoastaan sanomalehdistön tilannetta, sillä se muodostaa STT:n asiakaskunnan pääosan.

Etenkin maakuntiensa keskuskaupungeissa ilmestyvät sanomalehdet olivat 1990- luvulle saakka rahasampoja. Niin tilaukset kuin ilmoittelu lisääntyivät tasaisen varmasti vuodesta toiseen. Erityisesti vuosien 2008–2009 finanssikriisin jälkeen lehtiä ovat kuitenkin koetelleet kasvavien kustannusten ja alenevien tuottojen ohella ylikansallisten some- ja verkkojättien tulo mukaan jakamaan kakkua. Lehdet ovat yrittäneet selviytyä tilanteesta konsolidaation keinoin, mikä ilmenee toimialan voi-

makkaana keskittymisenä ja maakuntien rajat ylittävinä lehtiketjuina sekä lisääntyneenä sisältö- ja tuotantoyhteistyönä (Hellman ym. 2025; Lehtisaari ym. 2024; Manninen ja Haapanen 2025; Ylikoski ja Ala-Fossi 2025).

Lähde: Grönlund ym. 2025. Laskettu Utismedian liiton julkaisemasta datasta. Levikin kehitys vuoden 2020 jälkeen perustuu tekijöiden arvioon.

Kuvio 1. Sanomalehdistön tunnusluvut 2000–2024 (2000 = 100)

Digitalisaation ansiosta monien lehtien lukijamäärät ovat kasvaneet (Lehtisaari ym. 2024, 20), ja liiketoiminnan laajentamisen myötä useimmat suuret lehtiyritykset tuottavat yhä voittoa.²⁶ Kaikki muut lehdistön tilaa kuvaavat keskeiset tunnusluvut osoittavat kuitenkin alaspäin (Kuvio 1). Kuten olemme toisaalla esittäneet (Grönlund ym. 2025), sanomalehtien arvioitu kokonaislevikki on kuluvaan vuosituhannen aikana laskenut lähes puoleen, reaalin nettomyynti alle puoleen ja lehdistön ilmoitusmyynti on kiintein hinnoin laskettuna enää runsas neljännes vuoden 2000 tasosta. Toisaalta tilaustuotot ovat kärsineet vähemmän, koska tilaushinnat ovat osapuilleen kaksinkertaistuneet 2000-luvulla. Lehdissä työskentelevien toimittajien määrä on vähentynyt kolmanneksella, ja monet maakuntalehdet ovat ulkoistaneet valtakunnallisen ja kansainvälisen uutisuurantansa STT:lle. Jakelukustannusten jyrkkä nousu on saanut monet ykköslehdetkin luopumaan seitsemänpäiväisyydestä, joskin ne päivittävät verkkosivujaan jatkuvasti. Tuottojen pienentyessä lehtitalot ovat pyrkineet pitämään toimintansa voitollisena keskittymällä säästöihin eli kustannusten karsimiseen.

Nyt säästölistalle on jälleen noussut myös STT:n palvelujen käyttö. Uutistoimiston hintataulukon perusteella esimerkiksi yksin Sanoman neljä päivälehteä maksavat sen uutispalveluista arviolta lähes kaksi miljoonaa euroa vuodessa, Keskisuomalaisen 13 päivälehteä vielä hieman enemmän.

Vaikka useimmat suomalaiset lukevat lehtensä nykyään digitaalisesti, vain viidennes suomalaisista ilmoittaa maksavansa uutissisällöstä (Reunanen ym. 2025, 74). Digisiirtymän takkuisuudesta kielii myös se, että yli kolme neljäsosaa päivälehtien tuloista tuli vuonna 2024 yhä printistä.²⁷ Samaan aikaan yleisöanalytiikka on alkanut yhä voimakkaammin ohjata uutismedian tarjontaa ja aiheiden valintaa, mikä ei suosi STT:n välittämiä yleisessä jakelussa olevia uutisia, vaan korostaa medioiden omia, lukijoita koskevia ja eniten tilauksia tuottavia sisältöjä (Ahva ym. 2024; Penttilä 2024).

STT:n asiakaslehdet

Seuraavaksi tarkastelemme STT:n uutisasiakkaina olevia sanomalehtiä (Taulukko 3). Joukkoon kuuluvat valtakunnalliset *Helsingin Sanomat*, *Ilta-Sanomat* ja *Maaseudun Tulevaisuus*, 15 ykköslehteä ja kuusi pienempää aluelehteä. Lehdistä 11 on seitsemänpäiväisiä, yhdeksän kuusipäiväisiä ja kaksi viisipäiväisiä. *Maaseudun Tulevaisuus* ilmestyy painettuna kolmesti viikossa, samoin *Lapin Kansa*, jonka näköislehti kuitenkin tuotetaan kuudesti viikossa. Lehdistä 13 kuuluu Keskisuomalainen- ja neljä Sanoma-konserniin, kolme Kaleva-konserniin, kaksi lehdistä on TS-Yhtymän, yksi Hilla Groupin, samoin yksi Viestimedian. Tässä sivuutamme *Demokraatin* ja *Suomenmaan*, jotka lasketaan aikakauslehdiksi, Yleisradion, MTV:n ja Bauer Median, samoin kuin Sanoma Media Finlandin paikallislehdet. Laskelmaan mukaan otetuilla sanomalehdillä on Kansallisen mediatutkimuksen (KMT) mukaan yhteensä lähes kymmenen miljoonaa lukijaa.²⁸ Kokonaistavoittavuudeltaan suurin on *Ilta-Sanomat* (runsaat 2,7 miljoonaa lukijaa) ja pienin *Forssan Lehti* (vajaat 60 000 lukijaa).

Asiakaslehtien tunnusluvut eivät kuitenkaan mairittele (Taulukko 4). Kun myyntilukujen muutokset laskee vuoden 2024 kiintein hinnoin, lehtien reaalin nettomyynti on laskenut vuodesta 2010 keskimäärin 54 prosenttia, ilmoitusmyynti 64 prosenttia ja levikkimyynti 35 prosenttia. Samanaikaisesti toimittajien määrä on pudonnut runsaan neljänneksen. Eniten nettomyyntiään ovat menettäneet *Kymen Sanomat*, *Kaleva*, *Keskipohtanmaa* ja *Turun Sanomat*, joiden myynti on enää runsas kolmannes vuoden 2010 tasosta. Parhaiten nettomyynnin laskusta ovat selvinneet *Maaseudun Tulevaisuus*, *Ilta-Sanomat*, *Ilkka-Pohjalainen* ja *Satakunnan Kansa Länsi-Suomi*. Viimeksi mainittujen tapauksessa kaksi naapurikaupunkien päivälehteä ovat fuusioituneet keskenään tarkastelujakson aikana. *Lapin Kansan* luvuissa sen taannoinen fuusio *Pohjolan Sanomien* kanssa ei enää näy.

Taulukko 3. STT:n uutisasiikkaina olevat sanomalehdet

Lehti	Asema	Omistaja	Kotipaikka	Nroa/vk.	Kokonaistavoittavuus
<i>Aamulehti</i>	Ykköslehti	Sanoma	Tampere	7	649 900
<i>Etelä-Saimaa</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Lappeenranta	6	157 600
<i>Aamuposti</i>	Aluelehti	Keskisuomalainen	Hyvinkää	7	99 300
<i>Etelä-Suomen Sanomat</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Lahti	7	279 700
<i>Forssan Lehti</i>	Aluelehti	Keskisuomalainen	Forssa	6	59 600
<i>Helsingin Sanomat</i>	Ykköslehti, valtakunnall.	Sanoma	Helsinki	7	1 883 100
<i>Hämeen Sanomat</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Hämeenlinna	7	132 300
<i>Ilkka-Pohjalainen</i>	Ykköslehti	Kaleva	Seinäjoki	6	286 500
<i>Ilta-Sanomat</i>	Valtakunnall.	Sanoma	Helsinki	6	2 746 300
<i>Itä-Savo</i>	Aluelehti	Keskisuomalainen	Savonlinna	5	86 800
<i>Kaleva</i>	Ykköslehti	Kaleva	Oulu	6	365 000
<i>Karjalainen</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Joensuu	6	214 200
<i>Keskipohtjanmaa</i>	Ykköslehti	Hilla	Kokkola	5	138 500
<i>Keskisuomalainen</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Jyväskylä	7	436 500
<i>Keski-Uusimaa</i>	Aluelehti	Keskisuomalainen	Kerava	7	143 200
<i>Kouvola Sanomat</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Kouvola	6	150 600
<i>Kymen Sanomat</i>	Aluelehti	Keskisuomalainen	Kotka	6	102 500
<i>Lapin Kansa</i>	Ykköslehti	Kaleva	Rovaniemi	3 / 6	174 100
<i>Länsi-Savo</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Mikkeli	6	97 300
<i>Maaseudun Tulevaisuus</i>	Valtakunnall.	Viestimedia	Helsinki	3	561 300
<i>Salon Seudun Sanomat</i>	Aluelehti	TS-Yhtymä	Salo	7	143 100
<i>Satakunnan Kansa Länsi-Suomi</i>	Ykköslehti	Sanoma	Pori	7	376 400
<i>Savon Sanomat</i>	Ykköslehti	Keskisuomalainen	Kuopio	7	291 600
<i>Turun Sanomat</i>	Ykköslehti	TS-Yhtymä	Turku	7	411 000

Lähde: Koottu Uutismedian liiton ja Media Metrics Finlandin (KMT) julkaisemasta datasta.

Selitys: Kokonaistavoittavuus = painetun lehden keskimääräinen lukijamäärä (AIR) + digilehden viikon aikana tavoittamat lukijat (AWD).

Jyrkimmin ilmoitustulojen lasku on iskenyt *Kymen Sanomiin* ja *Helsingin Sanomiin*, jotka myyvät ilmoituksia enää viidenneksellä vuoden 2010 tasosta. *Ilta-Sanomat* on lehdistä ainoa, joka on lisännyt reaalisia ilmoitustuottojaan. Keskimääräistä vähemmän ilmoitustuloja ovat menettäneet *Maaseudun Tulevaisuus*, *Satakunnan Kansa Länsi-Suomi* ja *Ilkka-Pohjalainen*, samoin kuin *Forssan Lehti* ja *Keski-Uusimaa*. Ainoa reaalista levikkimyyntiään lisännyt lehti on *Maaseudun Tulevaisuus*, ja keskimääräistä selvästi paremmin levikkituottoonsa ovat pitäneet *Ilkka-Pohjalainen*, *Lapin Kansa*, *Helsingin Sanomat* ja *Satakunnan Kansa Länsi-Suomi*. Ylivoimaisesti eniten ovat menettäneet *Ilta-Sanomat* ja *Kymen Sanomat*, jotka keräävät levikkimyyntistä enää alle puolet vuoden 2010 tasosta. Verkkouutisensa ilmaiseksi jakava ja enenevästi ilmoitusmyynnin varaan jättäytynyt *Ilta-Sanomat* poikkeaa myyntiluvuiltaan jyrkästi muista lehdistä, mikä vaikuttaa jonkin verran myös keskiarvoihin.

Tärkeä tunnusluku, joka saattaa ennustaa STT:n merkitystä lehdelle, on toimituksen koko. *Aamulehden* ja *Lapin Kansan* toimitukset ovat kutistuneet alle puoleen, *Itä-Savon* ja *Kalevan* toimitukset lähes puoleen vuoden 2010 tasosta. Keskimääräistä selvästi vähemmän toimitusta on karsittu *Ilkka-Pohjalaisessa*, *Kouvolan Sanomissa*, *Helsingin Sanomissa* ja *Keskisuomalaisessa*. Ainoina lehtinä *Ilta-Sanomat* ja *Maaseudun Tulevaisuus* ovat tarkastelujaksolla palkanneet lisää toimittajia.

Lehtien riippuvuus STT:stä

Aiempi tutkimus

Sanomalehtien ja STT:n suhdetta on tutkittu eri yhteyksissä ja eri vuosikymmeninä, mutta vertailukelpoisia tuloksia on tarjolla niukasti. Toimitusten ja toimittajien suhtautumista uutispalveluun ovat tutkineet muun muassa Risto Suikkanen (2004) ja Kiira Koskela (2015). Suikkasen laajaan kyselyyn perustuneen tutkimuksen mukaan lähes neljä viidestä vastaajasta piti STT:tä luotettavana, yli puolet riippumattomana, nopeana ja valtakunnallisesti kattavana, kun taas palvelun yleismaailmallinen kattavuus sai varauksellisemman arvion (Suikkanen 2004, 67–68). Koskelan haastattelemat kuuden suuren päivälehdien päällikkötoimittajat pitivät erityisen tärkeinä STT:n tarjoamaa valtakunnallisten, EU-politiikan sekä tärkeiden talous- ja ulkomaan uutisten seurantaa, jolloin lehdet voivat keskittyä omaan tuotantoonsa ja paikallisiin uutisiin. Tutkimus toi esiin myös STT:n uutistarjonnan supistumisen, joka on vähentänyt uutistoimiston roolia lehdissä ja lisännyt lehtien keskinäistä yhteistyötä (Koskela 2015, 66–68). Molemmissa tutkimuksissa kävi ilmi STT:n rooli uutisagendan asettajana, sillä uutistoimiston päivalista nähtiin uutisseurannan ja -suunnittelun keskeiseksi työkaluksi.

Taulukko 4. STT:n asiakaslehtien tunnusluvut 2024

Lehti	Nettomyynti	Muutos	Mainos-tuotot	Muutos	Levikki-tuotot	Muutos	Toimit-tajia	Muutos
<i>Aamulehti</i>	39 946	-62,7 %	11 407	-72,7 %	25 593	-41,1 %	59,0	-59,0 %
<i>Aamuposti</i>	4 737	-62,1 %	2 043	-72,7 %	2 694	-46,3 %	14,5	-29,3 %
<i>Etelä-Saimaa</i>	7 721	-61,2 %	2 307	-70,9 %	5 414	-41,9 %	35,0	-25,5 %
<i>Etelä-Suomen Sanomat</i>	13 637	-61,1 %	3 776	-72,5 %	9 861	-41,3 %	42,0	-35,4 %
<i>Forssan Lehti</i>	3 728	-46,7 %	1 348	-65,7 %	2 380	-24,9 %	13,0	-43,5 %
<i>Helsingin Sanomat</i>	150 601	-51,3 %	34 361	-79,1 %	116 240	-19,6 %	250,0	-19,9 %
<i>Hämeen Sanomat</i>	7 389	-57,0 %	2 210	-69,0 %	5 179	-32,5 %	27,5	-36,0 %
<i>Ilkka-Pohjalainen</i>	18 232	-40,4 %	3 968	-63,8 %	14 264	-10,8 %	54,0	-10,0 %
<i>Ilta-Sanomats</i>	70 000	-30,2 %	40 000	+49,2 %	30 200	-59,2 %	211,0	+17,2 %
<i>Itä-Savo</i>	3 861	-57,3 %	1 291	-72,5 %	2 570	-40,6 %	14,0	-48,1 %
<i>Kaleva</i>	18 500	-65,9 %	6 058	-74,6 %	12 442	-44,7 %	61,0	-47,4 %
<i>Karjalainen</i>	10 462	-61,9 %	3 499	-67,7 %	6 963	-46,5 %	40,0	-23,1 %
<i>Keski-pohjanmaa</i>	5 430	-63,5 %	1 427	-75,0 %	4 003	-45,1 %	26,0	-25,7 %
<i>Keski-suomalainen</i>	17 221	-62,1 %	4 677	-74,4 %	12 544	-40,5 %	60,5	-20,4 %
<i>Keski-Uusimaa</i>	4 975	-53,0 %	2 070	-63,9 %	2 905	-40,3 %	15,0	-30,2 %
<i>Kouvolan Sanomat</i>	6 908	-59,4 %	1 870	-71,4 %	5 038	-39,4 %	34,0	-17,1 %
<i>Kymen Sanomat</i>	4 683	-66,6 %	1 205	-82,3 %	3 478	-51,9 %	21,0	-43,2 %
<i>Lapin Kansa</i>	10 028	-50,3 %	2 318	-71,2 %	7 710	-18,5 %	27,0	-50,9 %
<i>Länsi-Savo</i>	5 566	-58,8 %	1 530	-70,3 %	4 036	-39,3 %	24,0	-35,1 %
<i>Maaseudun Tulevaisuus</i>	23 000	-5,5 %	6 000	-28,6 %	17 000	+6,7 %	64,0	+56,1 %
<i>Salon Seudun Sanomat</i>	6 236	-51,5 %	1 916	-72,6 %	4 320	-26,2 %	20,0	-44,4 %
<i>Satakunnan Kansa Länsi-Suomi</i>	17 653	-43,3 %	5 627	-59,2 %	12 026	-21,2 %	41,5	-33,1 %
<i>Savon Sanomat</i>	15 538	-58,2 %	3 758	-72,6 %	11 780	-37,3 %	55,5	-27,0 %
<i>Turun Sanomat</i>	31 292	-63,1 %	11 379	-71,0 %	19 913	-39,1 %	67,0	-41,2 %
Keskimäärin	20 723	-53,9 %	6 502	-64,4 %	14 603	-35,1 %	53,2	-28,0 %

Lähde: Laskettu Uutismedian liiton julkaisemasta datasta.

Selitys: Muutokset on ilmoitettu suhteessa vuoden 2010 tilanteeseen. Myynnin muutokset on laskettu vuoden 2024 rahanarvon mukaan ja ilmoitettu tuhansissa euroissa. *Ilta-Sanomien* ja *Maaseudun Tulevaisuuden* vuoden 2024 myyntiluvut ovat tekijöiden arvio.

STT:n uutisten käyttöä toimituksissa ja siten toimitusten riippuvuutta uutistoimistosta on myös tutkittu. Sinikka Suosalmi-Suikkanen (1976) selvitti gradussaan STT:n uutisten käyttöastetta yhden viikon ajalta keväällä 1974. Uutistoimiston 51 suomenkielisen asiakaslehden joukossa suurin uutistoimiston merkitys oli suurehkoille ja keskisuurille maakuntalehdille. Kun esimerkiksi *Etelä-Suomen Sanomat* ja *Etelä-Saimaa* julkaisivat yli 40 prosenttia uutistoimiston välittämistä uutisista, *Aamulehdessä* ja *Turun Sanomissa* käyttöaste jäi runsaaseen 25 prosenttiin ja *Helsingin Sanomissa* kahdeksaan.

Katja Lehtisaari ja muut (2024) tutkivat uutisten päällekkäisyyttä kolmen konsernin kuudessa sanomalehdessä. Aineisto kattoi yhden viikon printti- tai näköislehdet keväältä 2023. Siinä havaittiin, että STT oli merkitty lähteeksi keskimäärin 22 prosentissa lehtien julkaisemisesta jutuista. Tosiasiassa osuus oli kuitenkin runsas kolmannes, sillä lehdet käyttivät STT:n uutisia yhtenä useiden lähteiden nimiin merkityistä uutisista ja osa julkaisi STT:n välittämiä uutisia ilman lähdemerkintää. Kun tämä huomioidaan, *Helsingin Sanomissa* STT:n osuus jäi 12 prosenttiin, mutta nousi *Kalevassa* 27:ään, *Lapin Kansassa* 38:aan, *Aamulehdessä* 45:een sekä *Keskisuomalaisessa* peräti 50:een ja *Etelä-Suomen Sanomissa* 52 prosenttiin (Lehtisaari ym. 2024, 93–94). Tulokset jonkin verran yliarvioivat STT:n uutisten osuutta, sillä analyysi ohitti kokonaan lehtien paikallisuutis- ja urheilusivut, jotka voi olettaa pääosin lehtien itse tuottamiksi.

STT:n merkitys erityisesti ulkomaan uutisten lähteenä on havaittu suureksi. Ulkomaan uutisten sisältöä kaikkiaan 14 sanomalehdessä vuonna 1961 tutkineen Raino Vehmoksen (1964, 95–99) mukaan keskimäärin 76 prosenttia ulkomaan uutisista oli lähtöisin uutistoimistoista ja viittä lehteä lukuun ottamatta kokonaan STT:ltä. Lehtien eroista kertoo se, että kun *Helsingin Sanomien* ulkomaan uutisista vain joka kymmenes tuli STT:ltä, *Hämeen Yhteistyön* vastaava lukema oli lähes 95 prosenttia. Runsaat kolme vuosikymmentä myöhemmin Jukka Pietiläinen (1998) tutki ulkomaan uutisten lähteitä aineiston kattaessa viisi päivälehteä kahden viikon ajalta. Kun *Helsingin Sanomien* ulkomaan uutisista vain 12 prosenttia oli peräisin STT:ltä, *Hufvudstadsbladetissa* osuus oli 22, *Kansan Uutisissa* 40 ja *Savon Sanomissa* 52 prosenttia (Pietiläinen 1998, 100–101).

Liina Aulinin (2005) tuoreempi tutkimus kattoi viisi valtakunnallista (*Helsingin Sanomat*, *Ilta-Sanomat*, *Iltalehti*, *Uutispäivä Demari*, *Kansan Uutiset*) sekä kolme maakunta- tai aluelehteä (*Aamulehti*, *Kaleva*, *Kymen Sanomat*) yhden viikon ajalta kesäkuussa 2004. Sen mukaan 39 prosentissa ulkomaansivujen jutuista oli käytetty ainakin yhtenä lähteenä STT:tä (Aulin 2005, 49). Vain yksittäisiä STT:n juttuja käyttivät iltapäivälehdet ja *Helsingin Sanomat*, kun muilla lehdillä STT:n osuus vaihteli 57 prosentista (*Aamulehti*) sataan prosenttiin (*Kymen Sanomat*) (Aulin 2005, 54). Lehtisaaren ja muiden tutkimuksessa (2024, 100–101) havaittiin, että yli kolme neljännestä *Keskisuomalaisen* ja *Etelä-Suomen Sanomien* yhteisten ulkomaansivujen

sisällöstä oli peräisin STT:ltä, kun *Kalevassa* ja *Lapin Kansassa* STT oli lähes ainoa ulkomaanuutisten lähde. Voitto Ruohosen ja Heikki Hellmanin (2025, 80–81) tutkimuksen mukaan Keski-suomalainen-konsernin omistamien neljän Kaakkois-Suomen päivälehdien ulkomaansivut koostuivat kokonaan STT:n aineistosta yksittäisiä konsernin omissa toimituksissa tehtyjä juttuja lukuun ottamatta.

Aiempi tutkimus viittaa siihen, että eri viestimille STT:n välittämän uutisaineiston merkitys on hyvin erilainen. Uutistoimistolla on ollut merkittävä panos erityisesti maakuntalehtien sisältöön, jolloin uutistoimiston uutisvalinnat ohjaavat myös niiden uutisvalintoja. Toisaalta *Helsingin Sanomien* kaltaiset valtakunnanmediat ovat jo vuosikymmenten ajan voineet nojata omien toimittajiensa panokseen ja olla maakuntalehtiä selvästi omavaraisempia. Kun maakuntalehtien toimitukset ovat viime vuosina kutistuneet ja monissa maakuntalehdissä paikallisuutiset painottuvat aiempaa enemmän (Ruohonen ja Hellman 2025, 84–87; Suikkanen ym. 2012, 26–27), niistä monet ovat vähentäneet kotimaan- ja ulkomaanuutistarjontaansa ja käytännössä jättäneet ne STT:n ja yhteistoimitusten vastuulle. Riippuvuus STT:n uutisvalinnoista ei perustu suoraviivaisesti viestimen kokoon vaan pikemminkin lehden ja sen omistajakonsernin strategisiin valintoihin. Esimerkiksi Keski-suomalaisen lehtien ulkomaansivut ovat sisällöltään identtiset ja nojaavat miltei kokonaan STT:n aineistoon, kun taas *Helsingin Sanomat* julkaisee tietoisesti juuri omien toimittajiensa ja kirjeenvaihtajiensa juttuja.

STT:n käyttö viidessä lehdessä

Tuoreessa Koneen Säätiön rahoittamassa hankkeessa *Keskittynyt media, samat sisällöt?* olemme tutkineet ennen muuta sisältöjen päällekkäisyyttä,²⁹ mutta sen yhteydessä on kerätty tietoa myös eri uutislähteiden käytöstä eri lehdissä. Tutkimus tarkastelee kaikkiaan kymmentä lehteä, jotka ovat viiden lehtikonsernin omistuksessa. Sanoman lehdistä tarkastelussa ovat mukana *Helsingin Sanomat* ja *Aamulehti*, Keski-suomalaisen lehdistä *Keski-suomalainen* ja *Etelä-Suomen Sanomat*, Kalevan lehdistä *Kaleva* ja *Lapin Kansa* sekä TS-Yhtymän lehdistä *Turun Sanomat* ja *Salon Seudun Sanomat*. Mukana ovat myös ruotsalaisen Bonnier Newsin omistamat *Hufvudstadsbladet* ja *Vasabladet*, jotka eivät kuitenkaan ole STT:n uutisasiakkaita. Aineisto on kerätty Retriever Suomi Oy:n mediaseurantapalvelusta ja kattaa urheilujuttuja lukuun ottamatta sekä näköislehtien että verkkolehtien koko julkaistun journalistisen sisällön yhden viikon ajalta (24.–30.3.) keväällä 2025.

Tarkasteltujen kahdeksan lehden sisällöstä yhteensä 30 prosenttia oli peräisin STT:ltä (Taulukko 5), kun osuuteen laskettiin myös sellaiset uutiset, joissa STT oli merkitty yhdeksi lähteeksi yhdessä jonkin muun lähteen kanssa, samoin ilman lähdemerkintää julkaistut uutiset, jotka voitiin tunnistaa uutistoimiston tuottamiksi.

Uutistoimiston käytössä ilmeni kuitenkin suurta lehtikohtaista ja julkaisualustaan liittyvää vaihtelua.

Taulukko 5. STT:n osuus valikoitujen lehtien sisällössä

Lehti	Näköislehdessä		Verkkolehdestä		Yhteensä	
	%	n / N	%	n / N	%	n / N
<i>Aamulehti</i>	41 %	134 / 330	20 %	52 / 259	30 %	186 / 625
<i>Etelä-Suomen Sanomat</i>	30 %	70 / 235	51 %	251 / 497	44 %	321 / 732
<i>Helsingin Sanomat</i>	12 %	42 / 359	15 %	78 / 527	14 %	120 / 886
<i>Kaleva</i>	28 %	57 / 202	19 %	41 / 211	24 %	98 / 413
<i>Keski-suomalainen</i>	23 %	71 / 308	44 %	253 / 577	37 %	324 / 885
<i>Lapin Kansa</i>	30 %	50 / 168	10 %	16 / 167	20 %	66 / 335
<i>Salon Seudun Sanomat</i>	52 %	100 / 192	71 %	161 / 226	63 %	261 / 418
<i>Turun Sanomat</i>	17 %	56 / 312	4 %	9 / 232	11 %	65 / 544
Yhteensä	28 %	580 / 2 106	32 %	861 / 2 696	30 %	1441 / 4 802

Verkkolehdistä uutistoimiston osuus oli kokonaisuudessaan hieman suurempi (32 %) kuin näköislehdissä (28 %), mutta *Aamulehdessä*, *Turun Sanomissa*, *Kalevassa* ja *Lapin Kansassa* STT:n sisällöt korostuivat nimenomaan näköislehdessä. Eniten STT:n uutisia hyödynsi tarkastelun perusteella TS-Yhtymän *Salon Seudun Sanomat*, jonka tarjonnasta peräti 63 prosenttia oli uutistoimiston tuottamaa. Sen verkkolehden tarjonnasta lähes kolme neljännestä ja näköislehden sisällöstä puolet tuli STT:ltä. Selvästi vähiten uutistoimistoon nojasi saman konsernin emolehti *Turun Sanomat*, jonka sisällöstä vain 11 prosenttia haettiin uutistoimistolta. *Helsingin Sanomilla* vastaava luku oli 14 prosenttia. Keskisuomalainen-konsernin *Keskisuomalaisessa* ja *Etelä-Suomen Sanomissa* STT:n osuus sisällöstä vaihteli 40 prosentin molemmin puolin. Niiden verkkolehden tarjonnasta jopa puolet oli uutistoimistoaineistoa, näköislehdessä selvästi vähemmän. *Aamulehden* sisällöistä lähes kolmannes tuli STT:ltä, ja näköislehdessä uutistoimistoaineiston osuus nousi kahteen viidesosaan. Kalevan lehdissä STT:n osuus vaihteli alustan mukaan 10 ja 30 prosentin välillä.

Tuoreet havainnot tukevat aiempia havaintoja siitä, että STT:n uutispalveluiden käyttö määräytyy lehti- ja osin konsernikohtaisesti eikä suoraan riipu esimerkiksi leh-

den koosta (Grönlund ym. 2025; Ruohonen ja Hellman 2025). STT:n uutisten käyttäminen tai käyttämättä jättäminen on sidoksissa lehtien strategiaan ja sen pohjalta luotuihin toimitusrutiineihin. Uutistoimiston runsas käyttö viittaa siihen, että lehdellä on runsaasti valtakunnan ja ulkomaan uutisia, joiden laatimiseen se ei ole ohjannut toimituksen omia voimia. STT:n vähäinen käyttö puolestaan voi kertoa siitä, että lehden oma toimitus konsernin sisäisen juttuvaihdon tukemana kattaa yleisen uutistarjonnan, mutta yhtä lailla se voi olla merkki siitä, että lehti on vähentänyt valtakunnallista ja kansainvälistä uutistarjontaa ja päättänyt panostaa itse tuotettuun paikalliseen sisältöön. STT:n päivälista ja tiedotejakelu voivat vaikuttaa sellaistenkin lehtien päiväjärjestykseen, jotka käyttävät sen uutisia vain niukasti.

Lopuksi

Tarkastelu näyttää, että STT:n talous ei ole viime vuosina vahvistunut, vaan liiketulos on ollut koko ajan lievästi miinuksella ja henkilöstön määrä on kääntynyt laskuun. Myös käyttökateprosentti on ollut pääosin negatiivinen. Sitten vuosituhannen alun uutistoimiston omistus on keskittynyt. Samalla sen asiakaskunnan määrä on laskenut ja koostuu nykyään muutaman valtakunnallisen median lisäksi keskeisistä maakunta- ja aluelehdistä, joista useimmat ovat kohdanneet kannattavuushaasteita. Koska uutistoimistosisältöjen runsas käyttö on varteenotettava keino säästää kustannuksissa (Welbers ym. 2018), monet maakuntalehdet ovat meilläkin ulkoistaneet kotimaan ja ulkomaan uutisensa STT:lle. Kuten aiemmassa tutkimuksessa on havaittu (Johnston ja Forde 2011), uutistoimiston tarjonta korostuu verkkolehdeissä, mutta tästäkin löytyi poikkeuksia, mikä kertoo siitä, että eri verkkolehdeillä on erilaiset strategiat yleisönsä saavuttamiseksi.

Tutkituista lehdistä *Salon Seudun Sanomat* käytti suhteessa eniten STT:n aineistoa, mutta huomio kiinnittyy myös Keski-suomalaisen lehtien suureen uutistoimistoriippuvuuteen, josta on myös aiempia tutkimushavaintoja (Lehtisaari ym. 2024; Ruohonen ja Hellman 2025). Vaikka Sanoman syyskuinen ilmoitus luopua uutistoimiston käytöstä saattoi lähteä toimitusten intresseistä, herää myös kysymys, pyrkikö yhtiö ratkaisullaan iskemään juuri Keski-suomalaisen heikkoon kohtaan. Kahdesta keskenään kilpailevasta konsernista jälkimmäisellä on selvästi niukemmat resurssit omaan valtakunnalliseen uutisointiin.

Vaikka meillä ei ole käytössämme vertailukelpoista pitkätaimaineistoa STT:n käytöstä, havainnot viittaavat siihen, että uutispalvelun merkitys lehdille on vähentymään päin. Yleisöanalytiikan aikakaudella lehdet panostavat perusuutisten sijasta sisältöön, jolla ne voivat erottua toisistaan (Penttilä 2024). Tällöin korostuu muu kuin luotettava uutistyö. Helsingin Sanomain Säätiön syyskuisessa mediakeskustelussa *Keski-suomalaisen* päätoimittaja Pekka Mervola kuvasi STT:n tekevän ”asiallista ja

tylsää sisältöä” tilanteessa, jossa yleisö haluaa ”tunnetta, pöhinää ja persoonallista otetta”.³⁰

Toinen STT:n käyttöä vähentävä seikka on se, että niin pienemmät maakuntalehdet kuin aluelehdet, jotka muodostavat keskeisen osan STT:n asiakaskunnasta, näyttävät tietoisesti kaventavan seurantaansa ja ovat muuttumassa entistä paikallisemmiksi (Ruohonen ja Hellman 2025). Tällöin niin kotimaan kuin ulkomaan uutisten tarjonta niissä vähenee. Samalla suurimmilla lehdillä on resursseja tuottaa yleinen uutistarjonta joko omin tai konsernitoimitusten voimin. Tämä kehityskulku tarkoittaa, että paitsi pienten myös monien suurempien lehtien intressi jäädä STT:n laajan uutispalvelun asiakkaiksi vähenee. Kuvaava on *Maaseudun Tulevaisuuden* päätoimittaja Jouni Kempvaisen taannoinen luonnehdinta, jonka mukaan lehti ”käyttää STT:n palveluja verkkosivuillaan täyttämään sellaista yleisuutisoinnin tarvetta, joihin meillä itsellämme ei ole syytä käyttää resursseja”.³¹

Kertaluontoinen siltarahoitus, saati pysyväkään valtionapu, ei välttämättä riitä STT:n pelastamiseksi, jos uutistoimiston tarjonta ja uutismedian kysyntä eivät pitkällä aikavälillä kohtaa. Selvää kuitenkin on, että jos uutistoimiston palvelut lakkaavat, useat mediat joutuvat muuttamaan merkittävästi paitsi toimitus- myös muita rutiinejaan. Nykytilanteen perusteella (ks. Lehtisaari ym. 2024; Ruohonen ja Hellman 2025) ei ole oletettavaa, että STT:n sisällöt saataisiin helposti korvattua konsernien sisäisellä yhteistyöllä. Uutiset eivät tule lehtiin tyhjistä; jonkun on ne tehtävä. Jos STT:n uutistarjonta katoaa sivuilta, monien lehtien sisältö kapenee nykyisestä.

Kiinnostavaa on, että lähes neljä vuosikymmentä sitten STT:n historiaa tutkinut Terhi Rantanen (1987, 47) päätyi kuvaamaan uutistoimiston tilanteen tavalla, joka vaikuttaa edelleen ajankohtaiselta:

STT:n perusasetelma on säilynyt samana; sen suurimmat omistajat ovat suuria lehtiä, mutta sen suurimmat käyttäjät ovat keskisuuria ja pieniä lehtiä. Samalla ainakin osalla STT:n suurimmista omistajista olisi mahdollisuus rakentaa täysin itsenäinen, siitä riippumaton uutisvälitysverkko. Niille STT:n olemassaolo ei ole sellainen ”elämän ja kuoleman kysymys” kuin se on pienemmille lehdille, joiden usein ainoa mahdollisuus saada valtakunnan ja ulkomaan uutisia on STT.

STT:n tilanne ja keskustelu sen omistuksesta ja rahoituksesta siis jatkuu samankaltaisena vuosikymmenestä toiseen.

Rahoitus

Analyysi on kirjoitettu osana Koneen Säätöön rahoittamaa hanketta *Keskittynyt media, samat sisällöt?* [202408702].

Kirjallisuus

- Ahva, Laura, Margareta Salonen, Liisa Ovaska ja Karoliina Talvitie-Lamberg. 2024. "The managerial and future-oriented role of audience data in data-informed news organisations." *Journalism* (julkaistu etukäteen verkossa), 1–19. <https://doi.org/10.1177/14648849241285721>
- Ala-Fossi, Marko, Mikko Grönlund, Heikki Hellman ja Katja Lehtisaari. 2020. *Media- ja viestintäpolitiikan seurantaraportti 2019*. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2020:4. Helsinki: Liikenne- ja viestintäministeriö. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162144>
- Aulin, Liina. 2005. Kansallinen uutistoimisto kansainvälisessä uutisvirrassa: STT:n ulkomaan uutisten käyttö suomalaisissa joukkoviestimissä. Viestinnän pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto.
- Frijters, Paul ja Malathi Velamuri. 2010. "Is the Internet bad news? The online news era and the market for high-quality news." *Review of Network Economics* 9 (2): 1–31. <https://doi.org/10.2202/1446-9022.1187>
- Grönlund, Mikko, Heikki Hellman, Katja Lehtisaari, Tuomas Ranti ja Risto Suikkanen. 2025. "News from the central kitchen? Sustainability and intra-group collaboration in three Finnish newspaper chains." Vertaisarvioinnissa oleva artikkelikäsi kirjoitus.
- Hellman, Heikki, Mikko Grönlund, Katja Lehtisaari ja Tuomas Ranti. 2025. "Industry or relevant market? EMFA and two different perspectives on newspaper concentration." *Communication & Society* 38 (1): 506–524. <https://doi.org/10.15581/003.38.1.036>
- Hellman, Heikki, Risto Suikkanen, Mikko Grönlund, Katja Lehtisaari ja Tuomas Ranti. 2025. "More concentration, less diversity? Effects of press consolidation on the news content in Finland." Vertaisarvioinnissa oleva artikkelikäsi kirjoitus.
- Johnston, Jane ja Susan Forde. 2011. "The silent partner: News agencies and 21st century news." *International Journal of Communication* 5: 195–214. <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/928/519>
- Jussila, Risto. 2015. *Nuorallakävelystä uutismaailmassa: Suomen Tietotoimiston yhteiskunnallinen rooli 1956–1981*. Annales Universitatis Turkuensis, Sarja C 413. Väitöskirja, Turun yliopisto. <https://www.utupub.fi/handle/10024/117571>
- Koskela, Kiira. 2015. *Maakuntalehtien palveluksessa: STT:n rooli ja merkitys viiden maakuntalehden arjessa uutistyön johdon näkökulmasta*. Tiedotusopin pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/96827>
- Lehtisaari, Katja, Mikko Grönlund, Heikki Hellman, Tuomas Ranti ja Risto Suikkanen. 2024. *Median keskittyminen ja mediasisältöjen moninaisuus Suomessa*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:6. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/0d611740-901d-4b7b-88e7-5c9879b87303>
- Manninen, Ville J. E. ja Lauri Haapanen. 2025. "Does ownership matter? Comparing the contents of corporate and independently owned local newspapers." *Journalism* (julkaistu etukäteen verkossa): 1–20. <https://doi.org/10.1177/14648849241312819>
- Penttilä, Pauliina. 2024. "Autonomy behind the paywall: Subscription-chasing and journalistic freedom at the level of practice." *Journalism Practice* (julkaistu etukäteen verkossa), 1–19. <https://doi.org/10.1080/17512786.2024.2389204>
- Pietiläinen, Jukka. 1998. "Ulkomailta Suomeen: Määrällinen analyysi." Teoksessa *Uutisia yli rajojen: Ulkomaan uutisten maisema Suomessa*, toimittaneet Ullamaija Kivikuru ja Jukka Pietiläinen, 84–108. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden koulutuskeskus.
- Rantanen, Terhi. 1987. *"STT:n uutisia" sadan vuoden varrelta*. Espoo: Weilin+Göös.

- Reunanen, Esa, Noora Alanne, Melissa Heikkilä, Jukka Huikko, Inkeri Pasanen, Sonja Saarikoski ja Joni Tuominen. 2025. *Uutismedia verkossa: Reuters-instituutin Digital News Report Suomen maaraaportti*. Tampere ja Helsinki: Tampereen yliopisto ja Media-alan tutkimussäätiö. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/229082>
- Ruohonen, Voitto ja Heikki Hellman. 2025. "Keskittyminen ja konsernisisällöt: Sisältöjen päällekkäisyys Kaakon Viestinnän päivälehdissä." *Media & viestintä* 48 (2): 62–95. <https://doi.org/10.23983/mv.148417>
- Salminen, Esko. 1988. "Sitoutumattomuuden ja laajenevan informaation aika 1950–1980." Teoksessa *Suomen lehdistön historia 3: Sanomalehdistö sodan murroksesta 1980-luvulle*, päätoimittaja Päiviö Tommila, 141–431. Kuopio: Kustannuskiila.
- Suikkanen, Risto. 2004. *Toimittajien näkökulmia Suomen Tietotoimistoon: Vuoden 2004 kyselytutkimuksen tulokset*. Tampere: Tampereen yliopisto, Journalismin tutkimusyksikkö. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/105392>
- Suikkanen, Risto, Aino Holma ja Pentti Raittila. 2012. *Muuttumaton uutinen? Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2007–2012*. Tampere, Tampereen yliopisto, Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/66386>
- Suosalmi-Suikkanen, Sinikka. 1976. *STT:n aineiston käyttö tiedotusvälineissä*. Tiedotusopin pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.
- Tommila, Päiviö ja Raimo Salokangas. 1996. *Sanomia kaikille: Suomen lehdistön historia*. Helsinki: Edita.
- Vehmas, Raino. 1964. *Sanomalehtiemme ulkomaanaineisto*. Turun yliopisto sosiologian laitos, Sarja B:10. Turku: Turun yliopisto.
- Welbers, Kasper, Wouter van Atteveldt, Jan Kleinnijenhuis ja Nel Ruigrok. 2018. "A gatekeeper among gatekeepers: News agency influence in print and online newspapers in the Netherlands." *Journalism Studies* 19 (3): 315–333. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1190663>
- Ylikoski, Matleena ja Marko Ala-Fossi. 2025. *Monitoring Media Pluralism in the European Union: Results of the MPM2025 – Country report: Finland*. San Domenico di Fiesole: European University Institute, Centre for Media Pluralism and Media Freedom. <https://doi.org/10.2870/0181437>

Kirjoittajat

Heikki Hellman, YTT, dosentti

Heikki Hellman on tiedotusopin dosentti Tampereen yliopistossa. Hän on viime vuosina tutkinut viestintäpolitiikkaa ja viestintälainsäädäntöä, median omistusta ja keskittymistä, sanomalehdistön taloutta ja asemaa uutisvälityksessä sekä sanomalehtien lukemista. Hän on ollut mukana useissa kansallisissa tutkimus- ja selvityshankkeissa, joissa on tarkasteltu media-alaa. *Keskittynyt media, samat sisällöt?* -hankkeessa hän osallistuu muun muassa lehdistöalan keskittymisen analyysiin.

Mikko Grönlund, KTM, tutkimuspäällikkö

Mikko Grönlund on tutkimuspäällikkö Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa. Hänellä on pitkä kokemus uutismedian markkinoiden, toimintaympäristön, liiketaloudellisen tilanteen ja omistuksen keskittymisen tutkimuksesta ja tilastollisista menetelmistä. Hän on myös osallistunut useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin media-alan rakennetta ja omistusta tutkimus- ja selvityshankkeisiin. *Keskittynyt media, samat sisällöt?* -hankkeessa hän toteuttaa muun muassa lehdistöalan liiketaloudellisen tilanteen analyysin.

Nelli Jäntti-Tuominen, medianomi (YAMK), väitöskirjatutkija

Nelli-Jäntti-Tuominen on väitöskirjatutkija Tampereen yliopiston Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunnassa. Jäntti-Tuominen tekee väitöskirjaansa ympäristöaktivismin esittämisestä journalismissa tarkastellen journalismin julkisuuden toimijoita, valtasuhteita ja muutoksia. *Keskittynyt media, samat sisällöt?* -hankkeessa hän osallistuu muun muassa määrällisen sisällönanalyysin laatimiseen.

Katja Lehtisaari, YTT, dosentti, yliopistonlehtori

Katja Lehtisaari on viestinnän dosentti Helsingin yliopistossa ja journalistiikan yliopistonlehtori Tampereen yliopistossa. Hänellä on laaja kokemus uutismedian liiketoimintamallien ja mediatalouden sekä viestintäpolitiikan tutkimuksesta, usein kansainvälisellä ja vertailevalla otteella. Hän on osallistunut lukuisiin kansallisiin selvityksiin media- ja viestintäpolitiikasta. Hän johtaa kolmivuotista *Keskittynyt media, samat sisällöt?* -tutkimushanketta.

Risto Suikkanen, YTM, tutkija

Risto Suikkanen on tutkija Tampereen yliopiston informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunnassa. Hänellä on pitkäaikainen kokemus lukuisista niin kansallisista kuin kansainvälisistä tutkimusprojekteista, joissa on tarkasteltu esimerkiksi suomalaisen sanomalehdistön uutistuotannon ominaispiirteitä sisällönanalyysin keinoin. *Keskittynyt media, samat sisällöt?* -tutkimushankkeessa Suikkanen toteuttaa määrällisen sisällönanalyysin.

Viitteet

- 1 Sanoman uutismediat suunnittelevat STT:n uutistoimisto- ja kuvapalvelujen käytön merkittävästi vähentämistä tai lopettamista. Sanoma-konsernin tiedote 8.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://www.sanoma.com/fi/news/2025/sanoman-uutismediat-suunnittelevat-sttn-uutistoimisto--ja-kuvapalvelujen-kayton-merkittavaa-vahtentamista-tai-lopettamista/>
- 2 Sanoma aikoo korvata STT:n palveluita osin uutistuotantoa automatisoimalla – Keski-suomalainen ei ole kiinnostunut uutistoimiston vetovastuusta. *Suomen Lehdistö* 11.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://suomenlehdisto.fi/sanoma-aikoo-korvata-sttn-palveluita-osin-uutistuotantoa-automatisoimalla-keski-suomalainen-ei-ole-kiinnostunut-uutistoimiston-vetovastuusta/>
- 3 Keski-suomalainen harkitsee STT:n uutisista luopumista. *Yle* 15.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://yle.fi/a/74-20182892>
- 4 STT aloittaa muutos-neuvottelut. *Helsingin Sanomat* 5.12.2025. Luettu 5.12.2025. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000011672737.html>
- 5 Media-alan pyöreä pöytä: STT:n tilanne herätti keskustelun kotimaisen median elinvoimasta. Liikenne- ja viestintäministeriön tiedote 19.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://lvm.fi/-/media-alan-pyorea-poyta-stt-n-tilanne-heratti-keskustelun-kotimaisen-median-elinvoimasta>
- 6 Syksyllä 2025 kerrottiin Lännen Median lakkautuksesta. Ks. Lännen Median toiminta päättyi keväällä 2026. *Turun Sanomat* 3.11.2025. Luettu 1.12.2025. <https://www.ts.fi/uutiset/6807266>
- 7 Minna Holopainen, STT:n päätoimittaja. Sähköpostitiedonanto 13.11.2025.
- 8 STT kaikki palvelut. Luettu 1.12.2025. <https://stt.fi/palvelut/kaikki-palvelut/>
- 9 Minna Holopainen, STT:n päätoimittaja. Sähköpostitiedonanto 13.11.2025.
- 10 STT:n uutispalveluiden hinnoittelumalli 1.1.2025. Luettu 1.12.2025. https://stt.fi/wp-content/uploads/2024/12/STT_Uutispalveluiden_hinnoittelu-malli_2025.pdf?_gl=1*12ljx8*_up*MQ..*_ga*NDM2NjcuMTC2MzA0NTk1NQ..*_ga_1SQK-ZPKC4M*cZ3NjMwNDU5NTQkbzEkZzAkdDE3NjMwNDU5NTQkajYwJGwwJGww
- 11 Bauer Median radiokanavia ovat muun muassa Radio Nova, Iskelmä, Radio City, NRJ, Radio Nostalgia ja SuomiRock. Vrt. Sanoma Media Finlandin radiokanaville uutiset toimitetaan yhtiön lehtien yhteistuotoksena.
- 12 Ykköslehdistä *Kainuun Sanomat* ja *Vasabladet* eivät ole STT:n asiakkaita.
- 13 Eija Ruoho, KVM-lehden päätoimittaja. Sähköpostitiedonanto 29.10.2025.
- 14 Minna Holopainen, STT:n päätoimittaja. Sähköpostitiedonanto 13.11.2025.
- 15 Sanoma hautaa STT:n – Suomesta uhkaa tulla maa, jossa ei ole kansallista uutistoimistoa. *Keski-suomalainen* 8.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://www.ksml.fi/paakirjoitus-mielpide/8829110>
- 16 STT ajautui ongelmiin – ratkaisuksi ehdotetaan julkista tukea. *Suomen Lehdistö* 22.9.2017. Luettu 1.12.2025. <https://suomenlehdisto.fi/stt-ajautui-ongelmiin-ratkaisuksi-ehdotetaan-julkista-tukea/>
- 17 STT:lle myönnettiin 1,5 miljoonan euron valtionavustus. Liikenne- ja viestintäministeriön tiedote 1.2.2019. Luettu 1.12.2025. <https://lvm.fi/-/stt-lle-myonnettiin-1-5-miljoonan-euron-valtionavustus-997601>
- 18 STT sai tukea uutistoimintaan. STT 19.12.2023. Luettu 1.12.2025. <https://stt.fi/ajankoh-taista/stt-sai-tukea-uutistoimintaan/>
- 19 LVM: Aiotusta uutistoimistotuesta peräännyttiin, koska ministeriössä ei uskota STT:n toiminnan kannattavuuteen. *Maaseudun Tulevaisuus* 16.10.2020. Luettu 1.12.2025. <https://www.maa-seuduntulevaisuus.fi/uutiset/f68c7a72-2a50-5eab-b2de-2de6ce6a43fd>
- 20 Yhtiöt tyrmäävät STT:n valtionavun. *Journalisti* 2.3.2018. Luettu 1.12.2025. <https://journalisti.fi/artikkelit/2018/03/yhtit-tyrmvt-sttn-valtionavun/>

-
- 21 KL:n tiedot: STT:stä tehty pelastusehdotus – Tällainen se on. *Kauppalehti* 16.10.2025. Luettu 1.12.2025. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/a/f9bd73a4-c370-4d16-8eee-0b573bd193f4>
- 22 Sanoma aikoo korvata STT:n palveluita osin uutistuotantoa automatisoimalla – Keski-suomalainen ei ole kiinnostunut uutistoimiston vetovastuusta. *Suomen Lehdistö* 11.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://suomenlehdisto.fi/sanoma-aikoo-korvata-sttn-palveluita-osin-uutistuotantoa-automatisoimalla-keski-suomalainen-ei-ole-kiinnostunut-uutistoimiston-vetovastuusta/>
- 23 Joku muu maksaa. *Suomen Kuvalehti* 39/2025, s. 15.
- 24 Emt., s. 17.
- 25 Entä jos printtiä ei olisi? *Suomen Lehdistö* 13.6.2025. Luettu 1.12.2025. <https://suomenlehdisto.fi/jos-printin-julkaiseminen-lopetettaisiin-nyt-digitilausten-hintoja-pitaisi-nostaa-reippaasti-kaleva-median-juha-laakkonen-uskoo-jopa-takavuosien-kannattavuuksiin-digissa/>
- 26 Tuki pumppasi tuloksia. *Suomen Lehdistö* 25.11.2025. Luettu 1.12.2025. <https://suomenlehdisto.fi/katso-lista-jopa-40-prosenttia-pienista-lehtiyhtiöistä-teki-viime-vuonna-tappiota-vaikka-moni-sai-myos-mediatukea/>
- 27 Yli puolet digitilauksia. *Suomen Lehdistö* 5.6.2025. Luettu 1.12.2025. <https://suomenlehdisto.fi/jo-yli-40-prosenttia-paivalehtien-tilauksista-on-digitaalisia-yksi-pitkalle-digitalisoituneista-on-savonlinalainen-ita-savo/>
- 28 KMT 2025 lehtien lukijamäärät. Luettu 1.12.2025. <https://mediametrics.fi/wp-content/uploads/2025/09/KMT-2025-lehtien-lukijamaarat.pdf>
- 29 Keskittyvä media, samat sisällöt? Luettu 1.12.2025. <https://projects.tuni.fi/keskittyva-media/esittely/>
- 30 Totuuden torvesta ei tahdota maksaa. *Suomen Kuvalehti* 39/2025, s. 46.
- 31 Perussuomalaisten huoli STT:stä vaikuttaa oudolta – Ylen kurmoottamisellakin on rajansa. *Maaseudun Tulevaisuus* 17.9.2025. Luettu 1.12.2025. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipide/151cf9f9-11f6-4f61-8c3b-ee8839a2f324>